

הכל דבש: "דבוראות הוא מקצוע שאפשר להרוויח בו הרבה כסף".

הם תלמידים צעירים ומבטיחים שקמים מהמסך, לובשים את בגדי המיגון וניגשים לעבודה במסורת שלהם בבית הספר, אבל זה לא נגמר שם - במקביל לבגרויות באנגלית ובמתמטיקה הם ניגשים לבגרות בחקלאות עם התמחות בדבורים וגם מייצגים את ישראל באולימפיאדה לדבוראים צעירים. פגשנו את הנערות והנערים שהם הדור הבא של ענף הדבורים בישראל

28.09.22 | 14:45 | רעות סהר

המשברים שעוברים על ענף החקלאות הישראלי והמשכורות הגבוהות בהיי-טק לא מונעים מתלמידים בחינוך ההתיישבותי לגשת לבגרות במסגרת תוכנית מיוחדת במדעי החקלאות ובה לומדים לצד לימודי המדעים הקונבנציונליים גם ענפי חקלאות שונים, ביניהם ענף אחד חריג במיוחד: דבוראות.

בבית ספר אחד בעפולה המגמה החקלאית הגדולה והבולטת היא לא פחות ולא יותר - ענף גידול דבורת הדבש. ובית הספר הזה ממש לא לבד. במקום לשבת מול המסכים והטיקטוק, יוצאים בני נוער אל השדות והמטעים כדי ללמוד איך להיטיב עם דבורת הדבש, להעניק לה תנאים אופטימליים ולרדות דבש.

חשיבותה של דבורת הדבש לגידולים החקלאיים בישראל היא עצומה והתועלת המרכזית שלה היא לאו דווקא בייצור הדבש, אלא במתן שירותי האבקה לגידולים חקלאיים. על פי נתונים ממועצת הדבש, כ-80 אחוז מההאבקות החקלאיות מתבצעות על ידי דבורים - מדובר על ערך של כ-3.5 מיליארד שקלים לתל"ג החקלאי.

בגרות בחקלאות עם התמחות בדבורים (צילום: כפר הנוער ויצו הדסים)

רק לפני מספר חודשים השלימו דבוראי ישראל שינוע של כ-70 אלף כוורות אל כל רחבי הארץ למטרת האבקה פריחת מטעי הפרי והמקשות. עם חשיבות גדולה כל כך לביס שלנו, לא מפתיע שיש מי שמנסה לקדם את התחום בקרב בני הנוער ולבנות את דור העתיד של הדבוראות בישראל.

"מה שמוביל את העשייה שלנו היא המטרה לחבר את התלמידים, חלקם ממושבנים באזור וחלקם מעפולה, אל החקלאות הישראלית שסופגת מכות בשנים האחרונות", משתפת שרון ניר ענבר, דבוראית ומורה לביולוגיה ולחקלאות בכפר הנוער ויצו ניר העמק, "המטרה היא לעורר בהם זיקה לאדמה ולעבודה, להראות להם את הקסם שבדבר הזה, וללמד אותם שהבנה בתחום הזה גם יכולה להועיל להם בהמשך במקצועות טכנולוגיים ומדעיים שיעסקו בפיתוחים חקלאיים ופתרון בעיות במקצועות כמו דבוראות אפשר להרוויח הרבה כסף".

מסקנות יומיומיות מצורת הניהול של המלכה בכורת

בכפר הנוער ניר העמק, כמו בעוד 11 בתי ספר אחרים בחינוך ההתיישבותי ברחבי הארץ ביניהם כפר הנוער יענה ז'בוטינסקי בבאר יעקב, כפר הנוער עיינות בגן רוה, כפר הנוער נווה הדסה בתל יצחק או כפר הנוער תו"מ חרב לאת בעמק חפר, ישנן כיתות מובחרות שנקראות "גמיש" או "מופת", בהן לומדים תלמידים עם אוריינטציה מדעית שעושים הרחבה בתחום המדע. בחינוך ההתיישבותי מדובר בדרך כלל בענפי חקלאות שונים בהם עוסקים בשטח בית הספר בתחומים כמו גידול צאן, בקר או סוסיים, עבודה בכרם, במטע ובחממות ועוד.

תוכנית הלימודים מקיפה ועדכנית ומשלבת סוגיות בהנדסה גנטית, כלכלה, אתיקה חקלאית, תוך חשיבה על פתרון בעיות סביבתיות וחברתיות ושימוש באמצעים טכנולוגיים מתקדמים כמו רחפנים, מצלמות תרמיות, רובוטים ואפליקציות.

"הגעתי למגמת דבוראות דווקא מהכיוון של לימודי רובטיקה", מספרת הבוגרת הטרייה עומר בזכריס, תלמידה לשעבר בויצו נהלל. "פרויקט הגמר שלי הוא שילוב של שני העולמות - מכשיר המותקן בתוך הכורת ולוקח מדדים כמו טמפרטורה, אחוזי לחות או עוצמת רעש שהכורת מפיקה, ומעביר אותם ישירות בהודעת טקסט לטלפון הנייד של הדבוראי. למדתי למשל שעוצמת הרעש מקבילה לרמת הפעילות של הדבורים בכורת ולכן אם רמת הפעילות נמוכה מדי, כנראה שהכורת לא פועלת כראוי ושיש איזו בעיה. גם פעילות גבוהה מדי יכולה להעיד על סטרס בכורת, עניין שגם הוא דורש בדיקה".

צילום: אורי כץ

בוכרים מספרת עוד שנהנתה מכל רגע מהבחירה שלה לעסוק בדבורים, ושהחיבור לנושא היה עבורה טבעי ומרתק והיא לא פוסלת את האפשרות לקדם את הפריקט הזה בעתיד. "כרגע מדובר רק שמציעות כוורת רבוטית משוכללת, פתרון מדהים אבל עצום וגם Beewise באבטיפוס. יש חברות כמו יקר מאוד. מה שאני יצרתי אמור לשמש את המכוורות הקטנות ואת הדבוראים הפרטיים שצריכים פתרון מתקדם במינימום עלות. אני עדיין מאמינה ברעיון הזה ושומרת לעצמי את האופציה לנסות ולהמשיך לפתח אותו בעתיד".

אולימפיאדת הדבורים

אחד מהתמריצים במגמת הדבוראות היא תחרות בינלאומית המתקיימת בכל שנה במדינה אחרת, אליה מגיעות קבוצות של נערים ונערות שהם הנציגים הרשמיים של כל מדינה במה שמכונה "אולימפיאדת הדבורים". תסמונת התמוטטות המושבה שהיא תופעה עולמית בה נעלמות הדבורים משטחי המחיה שלהן, והצורך לעודד את הדור השני והשלישי להצטרף לענף, הם אלו שהובילו את ארגון הדבוראים העולמי לייסד תחרות עבור בני הנוער.

מועצת הדבש בוחרת מדי שנה נציגים לתחרות, וזה מספר שנים שאל התחרות הזו נשלחים לייצג את ישראל התלמידים הבולטים ממגמת הדבוראות בבית הספר ויצו ניר העמק, כשאת הנבחרת מובילה שרון ניר ענבר. "כל השנה אני מזכירה להם שמי שיהיה מעורב וישלוט בחומר, יוכל להיות חלק מהנבחרת ולטוס איתנו לחו"ל. בשנה שעברה היים בצ'כיה, השנה נבחרנו לנסוע שוב לתחרות שתתקיים בסלובניה, ואנחנו מקווים שבעוד שנתיים, עם ההכרה שאנחנו רוכשים, גם מכה לארח את התחרות כאן בישראל".

חינוך למדינה דרך האדמה והחקלאות. צילום: מועצת הדבש

המינהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער במשרד החינוך מפקח על מוסדות חינוך במרחב הכפרי והוא שאחראי על מסגרת לימודים אלו. יתרון נוסף של המגמה הוא שצעירים מעליית הנוער מתחברים כך לראשונה למדינת ישראל דרך האדמה והחקלאות. התלמידים שניגשים לבגרות הזאת ניגשים לבגרות במדעים ברמה של 5 יחידות, כאשר הבחינה עוסקת גם בשאלות תיאורטיות ומעשיות בגידול דבורים. מדובר על היקף של כ-40% מתוך כלל לימודי החקלאות.

התלמידים יקבלו גם בונוס באוניברסיטה כמו שמקבל כל מקצוע מדעי אחר. "לא בטוח שהצעירים האלו יעסקו בדבוראות בעתיד המקצועי שלהם", מסכמת ניר ענבר, "אבל אני בטוחה שתהיה להם השפעה מסוימת בהיבטים של טכנולוגיה ופיתוח. כבר היום פועלות בישראל מספר חברות אגרו-טק בתחום הדבורים, כמו, בי הירו, בי ווייס, שהן דוגמה נהדרת לאיך אפשר להתפתח בתחום הזה, להשפיע על העולם בלי הגזמה, וגם להרוויח כסף יפה".

<https://www.ynet.co.il/food/foodnews/article/hyfhdlcwj#autoplay>

